

Misiunea slujitorilor Bisericii noastre în contextul migrației românilor ortodocși

† EMILIAN Crișanul*,
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului

Abstract: Grijă Bisericii Ortodoxe Române pentru credincioșii plecați din țară s-a concretizat în organizarea de parohii și eparhii, cu păstori care slujesc cu multă jertfelnice români stabiliți în străinătate. Românii au prins rădăcini în diferite țări, iar episcopii și preoții au organizat parohii unde se desfășoară activități pastorale-misionare, cultural-educaționale și social-filantropice. De aceea, Patriarhia Română prin Sfântul Sinod a proclamat anul 2021, „Anul omagial al pastorației românilor din afara României”, în semn de apreciere a eforturilor românilor (clerici și mireni) în mărturisirea credinței ortodoxe și păstrarea identității românești în toate dimensiunile ei, dar și pentru dinamizarea legăturilor între români de acasă și cei plecați peste hotare.

Cuvinte-cheie: Biserica Ortodoxă, Diaspora românească, eparhii, ierarhi, preoți, misiune, migrație

1. Introducere

Având în vedere faptul că am dobândit o anumită experiență în pastorația românilor din diaspora prin slujirea în anul 2005 la Parohia „Sfântul Macarie cel Mare” din Mirfield, Leeds (Marea Britanie), și apoi slujirea ca preot și arhiereu în diferite parohii din diaspora Bisericii Ortodoxe Române, considerăm că putem descrie în această lucrare ce înseamnă misiunea clerului în parohiile din străinătate și care sunt mijloacele necesare unei rodnice activități bisericești.

* † EMILIAN Crișanul (Vlad NICĂ) – Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, conf. univ. dr. titular la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova, conf. univ. dr. habil. la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilie Iorga” din Arad; e-mail: psemilianrm@yahoo.com

Declararea de către Sfântul Sinod al Bisericii noastre a anului 2021 drept „*Anul omagial al pastorației românilor din afara României*” ne oferă posibilitatea ca la Simpozionul internațional „Pastorație și misiune în diaspora”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, să prezentăm această comunicare, care se bazează pe experiența slujirii în comunitățile parohiale din diaspora. Acolo am văzut ce înseamnă să fii preot pentru o comunitate parohială nedefinită ca spațiu, cu credincioși veniți din diferite regiuni ale țării și aflați la mulți kilometri distanță de locul de săvârșire a slujbelor bisericești, cu situații de viață personală și socială dintre cele mai diverse.

Menționăm faptul că la începutul Bisericii, cei ce credeau în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, se adunau în case pentru rugăciune și „*frângerea pâinii*”. Primirea Evangheliei și a Botezului au dus la încreștinarea multor comunități și regiuni.

Activitatea misionară, predica și slujirea Sfântului Apostol Andrei pe teritoriul țării noastre (Scythia Minor) au constituit fundamentul creștinării strămoșilor și organizarea de comunități creștine în provinciile românești, care s-au dezvoltat ulterior, ajungând la înființarea de parohii și eparhii în diaspora românească.

Apariția parohiei, în formele sale rurală și urbană, se datorează organizării bisericești din antichitatea creștină, la început *adunarea Euharistică* fiind prezidată de Episcop înconjurat de preoți și diaconi și apoi doar de preoți delegați ai episcopilor”¹.

2. Misiunea clerului în contextul migrației românilor ortodocși

Activitățile misionare din parohiile Bisericii noastre au evoluat în funcție de contextul istoric și de jertfelnicia clerului și credincioșilor.

Contextul european, de exemplu, s-a schimbat în ultimii douăzeci și cinci de ani față de începutul secolului al XX-lea. Atunci multe țări își dobândeau independența, iar acum, prin crearea Uniunii Europene și globalizare, s-a ajuns la pierderea identității, a valorilor creștine, a tradițiilor, la secularizarea vieții religioase, instabilitatea familiei, precum și înmulțirea prozelitismului și a fundamentalismului religios.

¹ † Ioannis ZIZIULAS, Mitropolit de Pergam, *Ființa eclesială*, trad. de Aurel Nae, ediția I, Editura Bizantină, București, 1996, pp. 254-258.

Migrația populației românești în străinătate nu a fost un fenomen de amploare până în anul 1990, aşa cum s-a întâmplat la popoarele grec sau rus în prima jumătate a secolului al XX-lea. Căderea regimului comunist și apoi integrarea țării noastre în Uniunea Europeană au facilitat circulația românilor în diferite zone ale lumii. Lipsa locurilor de muncă și acutizarea sărăciei au favorizat migrația multor români în țările dezvoltate. Această migrație a determinat o nouă experiență de viață, dar și o mulțime de probleme sociale și spirituale.

Viața diasporei românești se confruntă cu greutatea integrării într-un nou spațiu comunitar, cu instabilitatea familiei, relativismul moral și religios păstrarea demnității și identității românești și.a. Un sprijin consistent în păstrarea unei vieții creștine românești autentice îl oferă parohiile ortodoxe înființate datorită înmulțirii prezenței compatrioților noștri în diaspora.

„Diaspora e în mod necesar o continuare a vieții patriei. Oriunde merge, credinciosul ortodox va rămâne purtătorul tradiției și credinței lui. Un om indiferent religios va purta peste tot indiferența lui”².

În străinătate, românul ortodox are nevoie de Biserica lui pentru diferite servicii religioase, de la Sfânta Liturghie, Sfintele Taine și până la ierurgii. „Asigurarea vieții parohiale ortodoxe și a cultului ortodox în diaspora are ca scop concret: cultivarea și menținerea conștiinței ortodoxe și activitatea sobornicității (catolicității) Bisericii”³.

Organizarea unei parohii ortodoxe românești în străinătate în vederea desfășurării activităților misionar-pastorale, întâmpină o mulțime de probleme:

- identificarea comunității românești ortodoxe și puterea ei de mobilizare și comuniune în jurul unei biserici;
- posibilitatea construirii unui lăcaș de cult sau a împrumutului de la o confesiune creștină;
- identificarea unui preot sau Tânăr Teolog pentru hirotonie care să aibă dispoziția și capacitatea organizării unei parohii și a pastorației în condițiile speciale date;

² Protoprezbiter prof. dr. Gheorghios D. METALLINOS, *Parohia. Hristos în mijlocul nostru*, trad. de Pr. Prof. Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2004, p. 136.

³ Protoprezbiter prof. dr. Gheorghios D. METALLINOS, *Parohia...*, p. 139.

- găsirea unei locuințe adecvate preotului și familiei sale (gazdă sau locuință permanentă);
- capacitatea preotului de a aduna credincioșii în jurul bisericii la sfintele slujbe;
- programul liturgic care diferă de cel al parohiilor din țară;
- folosirea unor biserici închiriate poate schimba programul liturgic, în care Sfânta Liturghie să fie săvârșită la orele amiezii;
- contactul permanent al preotului cu enoriașii parohiei (care pot să se afle la sute de kilometri distanță de biserică);
- păstrarea tradiției creștin-ortodoxe și a tradițiilor populare românești în contextul viețuirii într-un spațiu multicultural și multietnic;
- conștientizarea importanței vieții religioase autentice într-un context al mutației populației pentru o viață materială mai bună;
- raportarea vieții creștinului român la Dumnezeu și Biserică etc.

Pentru o parohie românească ortodoxă, prioritățile pastorale ale preotului sunt diferite și complexe față de o comunitate bisericească din țară, ținând cont de problematica expusă mai sus. Misiunea preoților nu este una ușoară, însă în primul rând trebuie avute în vedere trei lucruri foarte importante: a) „trezvia sau discernământul teologic și spiritual; b) intensificarea vieții duhovnicești; c) predicarea Evangheliei prin fapte concrete (ortopraxia)”⁴.

Prin purtarea sa de grijă de Biserică mamă, Patriarhia Română s-a ocupat de organizarea de parohii și eparhii, de trimiterea de preoți și episcopi care să asigure desfășurarea normală și necesară a vieții religioase bisericești.

Pe acest fond al migrației românilor în străinătate, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, prin grija Mitropolitului de atunci, Înaltpreasfințitul Părinte Daniel, astăzi Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a organizat la Iași, în zilele de 22-23 august 2005, Conferința preoțească cu tema: „Fenomenul migrației din parohii: șanse, probleme și perspective pastorale”.

În cadrul acestei conferințe, au fost evidențiate șansele migrației românilor, care sunt de mai multe feluri:

- șanse economice (locuri de muncă mai bine plătite; ajutorarea familiei de acasă);

⁴ † DANIEL, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, *Dăruire și dăinuire - Raze și chipuri de lumină din istoria și spiritualitatea românilor*, Ediția a II-a, Editura Trinitas, Iași, 2005, p. 391.

- şanse cultural-educative (contactul cu alte culturi şi mentalităţi; învăţarea unei limbi străine; prezentarea culturii româneşti în străinătate);
- şanse pastoral-misionare (crearea de parohii; prezenţa unei biserici ortodoxe constituie un act misionar într-un spaţiu marcat de procesul secularizării; contactul cu alte religii şi confesiuni creştine reprezintă un prilej de cunoaştere, dialog, definirea propriei identităţii, apoi respect reciproc şi întrajutorare);
- şanse social-filantropice (păstrarea legăturii cu parohia din țară creează premisele unui sprijin pentru activităţile social-filantropice ale Bisericii, precum construirea sau renovarea lăcaşului de cult; acţiuni umanitare în caz de calamităţi).

Totodată au fost remarcate şi probleme sau efectele create de fenomenul migraţiei pe care preoţii sunt datori să le aibă în vedere în slujirea lor pastorală din Biserică:

a) *Slăbirea sau chiar distrugerea unităţii familiei*

Plecarea unuia dintre soţi în străinătate a creat premisele săvârşirii unor acte de infidelitate sau chiar a dus la divorţul multor familiilor. Plecarea ambilor soţi în străinătate şi plasarea copiilor la rude sau cunoştinţe au creat probleme afective sau chiar derapaje sociale (lipsa unei educaţii şi a unei supravegheri atente, înlesnind uneori, săvârşirea de infracţiuni).

b) *Ştirbirea demnităţii umane*

Din cauza lipsei unui loc de muncă, românul emigrant acceptă orice fel de muncă care este bine plătită; nerecunoaşterea diplomelor de studii şi negăsirea unui loc de muncă conform pregăririi profesionale îl determină pe emigrant să accepte prestarea unei munci necalificate şi în condiţii uneori inumane; unele firme şi persoane, sub pretextul oferirii unui loc de muncă în străinătate, fac trafic de fiinţe umane, obligă la prostituţie, cerşit sau săvârşirea de infracţiuni. Ulterior, din cauza celor cu un comportament negativ, şi a mediatizării lor, şi ceilalţi români oneşti au de suferit jigniri şi tratament discriminatoriu.

c) *Efecte demografice şi sociale*

Prin plecarea în străinătate în special a tinerilor se produce o scădere a numărului de locuitori şi o îmbătrânire a populaţiei, mai ales la țară.

Tinerii cu performanţe deosebite la învăţătură sau în profesia lor sunt tentaţi să-şi caute în străinătate un loc de muncă unde să fie recompensaţi pe măsura valorii şi a muncii depuse.

d) *Pierderea identității confesionale*

Căsătoria românilor ortodocși cu persoane din străinătate, de alte confesiuni, a însemnat uneori trecerea acestora din urmă la Ortodoxie, alteleori pierderea credincioșilor proprii care au renunțat la credința în care au fost botezați.

În unele zone din Occident unde distanțele față de parohiile ortodoxe sunt foarte mari s-a produs răcirea credinței unor emigranți români, care nu mai participă la slujbe, spovedanie și împărtășanie și viața Bisericii. Alții au fost ademeniți cu avantaje materiale pentru a renunța la credința lor și a trece la o altă confesiune sau religie.

Pentru soluționarea acestor probleme s-au formulat și măsuri pastorale care să atenueze din efectele negative ale migrației. Metodele de pastorație ale Bisericii trebuie adaptate în funcție și de specificul și cazuistica fenomului emigrației.

Măsurile care se impun în această situație pot fi următoarele:

- Preotul trebuie să se informeze și să explice celor care doresc să emigreze riscurile pe care le presupune o astfel de decizie, sfătuindu-i să meargă la muncă în străinătate pe căi legale și să țină legătura cu cei de acasă;
- Preotul să-i sfătuiască pe credincioși despre specificul confesiunilor cu care vor intra în contact pentru un dialog reușit și puterea de a refuza renunțarea la propria credință;
- Preotul să aibă o evidență a celor plecați din parohie în străinătate și să mențină o strânsă legătură cu ei prin intermediul familiei de acasă sau direct pentru sfaturi și îndemnuri părintești;
- O atenție specială trebuie acordată de preot familiilor despărțite temporar din cauza emigrației unui părinte;
- Dacă cel emigrat se stabilește în străinătate, preotul să-l ajute să găsească coordonatele parohiei celei mai apropiate de locul unde muncește și trăiește și să-l ajute să intre în legătură cu preotul parohiei respective;
- În contextul existenței unei comunități de emigranți care dorește înființarea unei parohii în străinătate, este bine ca preotul numit de chiriarh să fie originar din aceeași zonă geografică din care provine majoritatea acestor credincioși;
- Vizite ale preotului în comunitatea credincioșilor plecați în străinătate, cu binecuvântarea chiriarhilor, pentru a rezolva anumite probleme în colaborare cu parohul de acolo;

- Comunicarea preotului de acasă cu credincioșii plecați în străinătate, prin telefoane, scrisori, e-mailuri, ș.a.; oferirea de obiecte bisericești și cărți folositoare pentru viața duhovnicească;

- Recomandarea ascultării și vizionării prin internet și televiziune a programelor Radio-Televiziunii *Trinitas* și ale altor posturi de radio din Patriarhia Română;

La acestea pot fi adăugate și alte modalități de întărire a pastoralei emigranților români ortodocși care să contribuie la păstrarea credinței ortodoxe, a identității naționale și a demnității umane. Desigur că este necesară o strânsă conlucrare între Stat și Biserică, între Biserică și instituțiile care se ocupă de migrația românilor (Ambasade, consulate etc.), între parohia din țară și cea din străinătate, între reprezentanții Bisericii noastre și reprezentanții confesiunilor care-i găzduiesc în locașurile de cult pe români ortodocși; între eparhiile din țară și cele din străinătate pentru a găsi soluții și strategii în rezolvarea problemelor generate de emigație⁵.

3. Aspecte ale misiunii preotului în parohia de astăzi privind pastorala persoanelor bolnave, a alcoolicilor și a familiilor dezbinatelor

Observăm faptul că și în parohiile din străinătate, români au sănătatea afectată de boli și înstrăinarea de familie și țară, au deprinderi imorale și recurg la separare și divorț.

În cuprinsul unei parohii din diaspora pot exista enoriași, bolnavi, sau cu patimi, dependenți de alcool sau droguri și familii dezbinatelor sau cu probleme de violență domestică, de aceea preotul trebuie să recurgă la mijloacele și măsurile pastorale eficiente fiecărei categorii și caz în parte pentru a-i readuce la viața normală, sănătoasă și la o viață de familie creștină și armonioasă.

Deoarece, scopul vieții bisericești din parohie este îndumnezeirea enoriașilor săi, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (*Galateni 2,20*).

În viața Bisericii, „poruncile dumnezeiești nu sunt altceva decât „rețete” în lupta vindecării noastre. Dar ele nu sunt vindecare. Vindecarea e restaurarea sănătății noastre duhovnicești: inserarea existenței noastre în harul

⁵ Din *Documentul final al Conferinței preoțești a Arhiepiscopiei Iașilor* cu tema: „Fenomenul migrației din parohie: șanse, probleme și perspective pastorale”, susținută în Aula *Sanctus Stephanus Magnus* a Centrului de Conferințe *Providența*, Iași, 22-23 August 2005.

dumnezeiesc, în Lumina necreată a lui Dumnezeu (...). Locul spitalului de vindecare trupească îl ia aici Biserica - Parohia, ca „spital duhovnicesc”, loc de vindecare și reabilitare a omului întreg”⁶.

Despre Biserică, Sfântul Ioan Gură de Aur spune că ea *nu este tribunal de judecată, ci spital pentru vindecare*, având în vedere că întemeietorul ei, Mântuitorul Iisus Hristos, i-a slujit pe oameni, i-a vindecat și înviat pentru viață veșnică.

În același sens, părintele Metallinos învață: „Credinciosul se integrează în viața parohiei ca să se vindece de boala inimii lui, reorientând-o și făcându-se „templu” – sălaș al Duhului Sfânt (...). Clericul vindecat vindecă prin aceea că îi învață pe fii lui duhovnicești modul vindecării și devine „îndrumător” și „catehet” al lor în baza experiențelor lui. Parohia care nu învață modul vindecării, ci se ocupă cu alte lucruri și scopuri, nu poate să mânuiască, să călăuzească la îndumnezeire și nu-și are, ortodox vorbind, o rațiune a existenței ei. În acest punct stă totă problema parohiilor noastre”⁷.

Într-adevăr, viața parohială a credincioșilor din diaspora este greu de controlat și preocuparea preoților pentru sănătatea spirituală și fizică a enoriașilor întâmpină anumite dificultăți.

Privind în istoria Bisericii, identificăm o mulțime de clerici înzestrăți cu darul vindecării de boli. Mai sunt și astăzi, dar foarte puțini prin comparație cu alte vremuri. Sfântul Nectarie de la Eghina și Sfântul Luca al Crimeei, și alții arată faptul că darurile vindecării pot fi întâlnite la clericii de astăzi, însă el depinde de starea harică, a inimii și a conlucrării cu Duhul Sfânt.

Rolul preotului în pastorația enoriașilor bolnavi este însemnat, iar drumul către vindecarea lor sufletească și trupească necesită multă jertfă și dragoște. Părintele duhovnicesc poate folosi mai multe elemente care să constituie atitudinea sa față de persoanele bolnave, spre a le veni în ajutor.

Primul element este *compătimirea*⁸, faptul de a suferi împreună cu cel bolnav.

„Această compătimire presupune din partea părintelui duhovnicesc faptul de a simți moral, am putea spune de a simți chiar fizic, durerea fratelui

⁶ Protoprezbiter prof. dr. Gheorghios D. METALLINOS, *Parohia...*, p. 25.

⁷ Protoprezbiter prof. dr. Gheorghios D. METALLINOS, *Parohia...*, p. 30.

⁸ Dominique BEAUFILS, *Credința ta te-a mântuit – o vizionă ortodoxă asupra bolii și a morții*, trad. din franceză de către Pr. Lector Dr. Adrian Dinu și Asistent Dr. Claudia Dinu, Editura Trinitas, Iași, 2009, p. 186.

care devine astfel la fel de dureroasă ca și pentru acesta (...), de a asuma împreună cu acesta suferința lui, angoasele lui care devin realități interioare personale (...)".

Se poate considera că adevărata compătimire este în același timp un gest de dragoste și un act liturgic; este rodul dragostei adevărate, a dragostei care nu judecă, aşa cum o descrie Sfântul Apostol Pavel în *Epistola I Corinteni* 13, 7: „Dragostea toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă” și este în același timp rodul ascultării”⁹.

Cel de-al „doilea element al paternității spirituale este *ascultarea*.

Ascultarea trebuie să fie cu multă luare aminte pentru a fi cu adevărat în „*sintonie*” (pe aceeași lungime de undă) cu bolnavul și aceasta este condiția esențială pentru a diminua riscul de a acționa în virtutea unor prejudecăți stricăcioase care ar duce la imposibilitatea de a percepe cu adevărat mesajul și a influență astfel în mod negativ comportamentul sau sfaturile care se impun (...). Ascultarea trebuie să fie, în același timp, smerită și să nu fie ispitită și să nu existe ispita acaparării sufletului respectiv – rolul paternității spirituale nefiind acela de a rezolva neapărat problemele, ci de a fi mijlocitoare, de a fi puncte de legătură între bolnav și Dumnezeu”¹⁰.

Ascultându-l pe cel bolnav și oferindu-i sfaturile potrivite și necesare, preotul poate să-l scape de a cădea în deznaștere, de a se întreba de ce Dumnezeu i-a dat acea boală și de a ajunge până la a-și dori moartea.

În aceste situații, la elementele subliniate mai sus, se adaugă rugăciunea, pomenirea la Proscrimidie, la Taina Sfântului Maslu, la slujbele Bisericii, rugăciunea familiei și a parohiei pentru cel bolnav.

În slujirea enoriașului bolnav, preotul trebuie să caute să-l așeze în permanentă legătură cu harul lui Dumnezeu, în conlucrare spre binele lui. Pocăința, postul, rugăciunea, împărtășirea cu Sfintele Taine aduc vindecare sufletului și chiar trupului.

Diversitatea bolilor îl poate pune pe preot în încurcătură, de aceea responsabilitatea sa de păstor al turmei este grea, după cum spune și Sfântul Ioan Gură de Aur mai ales când nu cunoaște cele dinlăuntru ale bolnavului: „Iar dacă ajunge să cunoască boala, atunci greutatea este și mai mare, că preotul nu are atâtă putere pentru vindecarea oamenilor, câtă putere are păstorul

⁹ Dominique BEAUFILS, *Credința ta te-a mântuit*, pp. 187-188.

¹⁰ Dominique BEAUFILS, *Credința ta te-a mântuit*, pp. 188-189.

pentru vindecarea oilor. „Si aici trebuie să lege, să opreasă de la mâncare, să ardă, să taie. Dar nu stă în puterea preotului, ca bolnavul să primească leacurile, ci în puterea celui bolnav”¹¹. Si continuă citându-l pe Sfântul Apostol Pavel care spunea corinenilor: „Că nu aveam stăpânire peste credința voastră, ci suntem împreună lucrători la bucuria voastră” (*2 Corinteni* 1, 24).

Pe lângă medicație, rugăciunea are un rol important și în tratarea bolilor psihice. Foarte multe persoane sunt afectate astăzi de boli psihice, care la rândul lor, aflându-se în poziții sociale importante, afectează alte persoane și parcursul lor în viață.

Ajutat de familia bolnavului și de alte persoane pregătite, preotul poate fi un sprijin real în tratarea și vindecarea unor astfel de bolnavi.

Preoții din parohii au la îndemână metode și mijloace pentru pastorală bolnavilor. Între mijloacele folosite în alinarea suferinței și înțelegerea sensului bolii, dar și a vindecării avem:

- „Rugăciunea; ca mijloc de pastorală, rugăciunea este accesibilă preotului, dar și creștinului”¹².

Biserica a așezat la îndemâna preotului rugăciuni pentru bolnavi, Taina Sfântului Maslu etc. Rugăciunea atenuază suferința, și împreună cu credința devine vindecătoare (cf. vindecărilor săvârșite de Domnul nostru Iisus Hristos).

- „Citirea Sfintei Scripturi. Un rol deosebit în viața creștinului îl are citirea Sfintei Scripturi, pentru că ea reprezintă Cuvântul lui Dumnezeu relevat (...). În Sfânta Scriptură sunt multe relatari ce ne ajută să înțelegem mai clar economia mântuirii și rolul nostru în viața trupească”¹³.

- Postul. Preotul să-i îndemne, după caz, pe cei bolnavi să postească, pentru că „Postul este foarte important în urcușul nostru duhovnicesc, dar, mai ales, poate fi leac de vindecare a bolilor. Chiar boala în sine poate fi prilej de postire, omul bolnav fiind nevoie să se abțină de la multe lucruri care poate înainte îi faceau plăcere”¹⁴.

¹¹ SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, SFÂNTUL GRIGORE DE NAZIANZ, SFÂNTUL EFREM SIRUL; *Despre preoție*, traducere, introducere, note și un Cuvânt înainte de Pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1987, pp. 44-45.

¹² Diac. Dumitru Bogdan BĂDÎȚĂ, *Pastorală bolnavilor*, Editura Cuvântul Vieții, București, 2012, p. 127.

¹³ Diac. Dumitru Bogdan BĂDÎȚĂ, *Pastorală bolnavilor...*, p. 153.

¹⁴ Diac. Dumitru Bogdan BĂDÎȚĂ, *Pastorală bolnavilor...*, p. 137.

Există și posibilitatea ca „aducând suferințe asupra omului, diavolul vrea să-l facă să-și piardă nădejdea în Dumnezeu, să se ridice împotriva Lui și, în cele din urmă, să se lepede de El, aşa cum bine se vede în *Cartea lui Iov* și aşa cum arată toți Părinții”¹⁵.

Sfintele Taine ale Pocăinței și Euharistiei, sunt „ mijloace de pastoralie care vin în ajutorul celor bolnavi”¹⁶, al celor care suferă. Importanța Pocăinței, a iertării păcatelor este arătată de Mântuitorul Iisus Hristos: „(…) Fiule, ieritate îți sunt păcatele” (*Marcu* 2,5). Și apoi i-a zis: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta” (*Marcu* 2,11).

Mărturisirea păcatelor prilejuiește curățirea sufletului și usurarea trupului de povara lor, pregătind persoana pentru împărtășirea cu Trupul și Sângerele Domnului care sunt dătătoare de viață: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (*Ioan* 6,54).

În pastoralia persoanelor bolnave, preotul poate să folosească următoarele metode sau mijloace:

- a) „valorificarea prezenței bolnavilor în cadrul comunității, având conștiința că persoana aflată în suferință este un membru care are nevoie maximă de atenție și căruia trebuie să i se acorde importanță pentru a nu se simți izolat și *nefolositor*;
- b) sensibilizarea tuturor credincioșilor față de bolnavi, singuri sau în fază terminală;
- c) apropierea de enoriașii bolnavi internați în spitale, cu scopul de a se simți în mod efectiv parte a comunității;
- d) realizarea unor cateheze specifice, adresate tuturor credincioșilor, la diferite ocazii;
- e) promovarea inițiativelor liturgice și catehetice pentru cei bolnavi, inclusiv pelerinaje la bisericile care adăpostesc Sfinte Moaște;
- f) grija familiei ca bolnavilor să li se administreze Sfânta Împărtășanie înainte ca boala să se agraveze, și cu atât mai mult, înainte ca aceștia să fie transportați la spital”¹⁷.

¹⁵ Jean-Claude LARCHET, *Dumnezeu nu vrea suferința omului*, trad. de Marinela Bojin, Editura Sofia, București, 2008, p. 56.

¹⁶ Diac. Dumitru Bogdan BĂDÎȚĂ, *Pastoralia bolnavilor...*, p. 139.

¹⁷ Diac. Dumitru Bogdan BĂDÎȚĂ, *Pastoralia bolnavilor...*, p. 143.

Cultivarea virtușilor enoriașilor de către preot și pregătirea lor pentru întâmpinarea eventualelor boli ajută foarte mult în depășirea momentelor de suferință, având astfel credință și nădejde în Dumnezeu și viața veșnică.

Vorbirea despre Pătimirile Domnului și conștientizarea enoriașilor despre rostul vieții, al bolii și al suferinței și despre faptul că viața nu se termină la mormânt, sunt învățături necesare în predicile, în sfaturile și catehezele rostite de preot.

Acum când pensiile și salariile sunt mici, când medicamentele sunt foarte scumpe și bolile s-au înmulțit, preotul are datoria să organizeze permanent programe de prevenire a îmbolnăvirilor enoriașilor.

Asistența religioasă (rugăciuni, spovedanie, împărtășanie, Taina Sfântului Maslu, Închinarea la Sfintele Moaște ale Sfinților vindecători de boli), asistența alimentară (alimente naturale și nealterate, post și echilibru alimentar), asistența medicală (cercetarea enoriașilor din punctul de vedere al sănătății trupești; recomandarea la medic; transportul la spital al enoriașilor; medicina naturistă; încredințarea enoriașilor bolnavi unor medici specialiști), cercetarea bolnavilor (sfaturi, încurajări, medicamente potrivite bolii, voluntari din parohie care să cerceteze persoanele bolnave), sunt câteva din preocupările necesare ale preotului paroh față de enoriași.

Între bolile care trebuie tratate și vindecate se numără și patimile. În fiecare parohie aproape, se regăsesc persoane cu patima consumului de alcool sau alte patimi (fumat, droguri și.a.).

Se pomenește de „vin” în Sfânta Scriptură în peste 200 de versete, însă el trebuie consumat cu discernământ pentru a avea efectul rostit de Psalmistul David: „Și vinul veselăște inima omului” (*Psalmi* 103,16).

Într-o țară ca a noastră, unde se cultivă în multe zone viață de vie, există ispita ca apă să fie înlocuită cu vinul, iar mulți oameni să devină alcoolici, și de aici săvârșirea multor păcate.

Pastorația enoriașilor dependenți de alcool necesită multă răbdare, înțelepciune și perseverență din partea preotului și a familiei celui aflat în cauză.

„Recuperarea unei persoane dependente de alcool sau droguri se referă la recăștigarea abilităților de funcționare în societate fără a mai depinde de alcool sau droguri, astfel spus, revenirea la funcționarea normală în societate”¹⁸.

¹⁸ Floyd FRANTZ, *Cum tratăm alcoolismul – manual pentru uzul preoților și al medicilor*, trad. din limba engleză de Nicoleta Amariei, Editura Trinitas, Iași, 2007, p. 31.

Într-o parohie unde sunt persoane alcoolice, preotul va gândi un program de tratament din care nu trebuie să lipsească: rugăciunea; discuțiile despre alcool și consecințele negative; despre boala alcoolismului; îndepărțarea alcoolului din preajma bolnavului; învățarea unor căi de a face față lipsei de alcool și a stresului; dirijarea spre activități diverse care să-i umple timpul¹⁹.

Observăm cu toții că foarte multe persoane dependente de alcool nu sunt tratate corespunzător, mai mult, sunt lăsate în situația lor. Cel mai mult suferă familia, care se simte neputincioasă în a rezolva cazul intern și mai ales consecințele comportamentului unui alcoolic. De aceea, intervenția preotului este mai mult decât necesară în sensul unei familii sănătoase a acestuia, cu un comportament normal.

Preotul poate folosi diverse mijloace în tratarea alcoolismului, implicând persoane și instituții abilitate, și parohia:

- să-i informeze pe enoriași despre alcool și droguri prin plante și materiale tipărite, despre pericolul consumării lor și consecințele negative ale acestora;
- să coopteze în acțiuni „Centre de tratament”, medici specialiști;
- să inițieze programe de recuperare a persoanelor dependente de alcool și droguri;²⁰
- și nu în ultimul rând, să-i reintegreze în mijlocul enoriașilor care participă la slujbele Bisericii, determinându-i să se implice în activitățile parohiei, în acest fel conștientizând faptul că sunt utili și necesari în viața comunității.

Astăzi se pune problema nu numai a pastorăției persoanelor bolnave sau dependente de alcool și droguri, ci uitându-ne în jur și observând că societatea umană a fost canalizată să devină o „societate de consum”, preotul se vede determinat să gândească și un program pastoral pentru enoriașii lacomi după bogății sau zgârciți și nemilostivi.

Zgârcenia apare și la persoanele bogate și la cei săraci, încât îndemnul Mântuitorului Iisus Hristos, „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv” (*Luca 6, 36*), rămâne fără răspuns.

¹⁹ Floyd FRANTZ, *Cum tratăm alcoolismul...*, pp. 32-35.

²⁰ Floyd FRANTZ, *Cum tratăm alcoolismul...*, pp. 124-125.

Consumul exagerat de cele materiale bulversează omul, însă „atașamentul de lucrurile materiale are o caracteristică mai pregnantă: ea duce la *lipsa de încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de lume și față de oameni*, iar consecința acesteia este chiar *negarea existenței lui Dumnezeu*”²¹.

Atât în Sfânta Scriptură, cât și în scrierile Sfinților Părinți, găsim sfaturi necesare comportamentului adecvat față de lumea materială, și ferirea de păcatele „iubirii de arginți”, al lăcomiei și zgârceniei.

Între cele opt păcate capitale se numără și lăcomia, iubirea de arginți, mândria și.a. Așadar Părinții Bisericii au descris și tratat corespunzător păcatele pentru a ne învăța pe noi să prevenim săvârșirea și îmbolnăvirea prin ele în vederea păstrării sănătății sufletești și trupești.

În ceea ce privește pastorația enoriașilor lacomi și zgârciți, preotul este necesar să fie în primul rând un model de organizare a vieții familiale și de cumpătare prin cuvânt și faptă.

Îmbogățirea materială excesivă a preotului duce la pierderea credibilității în fața enoriașilor, uitând de faptul că misiunea preoțească este de origine divină, iar manifestarea ei are ca model viața și faptele Mântuitorului Iisus Hristos. Orientarea preponderentă a preotului spre viața materială, „poate aduce prejudicii Bisericii ca instituție”²². În diaspora românească, sunt o mulțime de preoți care trebuie să aibă și alte locuri de muncă pentru a-și întreține familia.

Alături de exemplu personal, preotul poate folosi ca mijloc pastoral: predica despre bogăție și săracie; coordonarea faptelor milostive; combaterea cerșetoriei prin încadrarea în locuri de muncă și.a.; programe educaționale pentru copii, tineri și vârstnici; susținerea incluziunii sociale a cerșetorilor; echilibrarea vieții materiale pentru cei bogați; Taina Spovedaniei; vizite pastorale; organizare de mese comune; organizare de centre de consiliere; organizare de pelerinaje din care și cei bogați și cei săraci să învețe mai bine ce înseamnă iubirea de aproapele și să vadă diversele straturi sociale și că omul nu moștenește lumea aceasta²³.

În concluzie, constatăm că misiunea preotului în parohiile din diaspora este foarte complexă în activități, dacă dorim să avem familii cât mai sănătoase

²¹ Aurelian Nicolae IFTIMIU, *Patima lăcomiei de averi și pastorația celor zgârciți*, Editura Cuvântul Vieții, București, 2014, p. 15.

²² Aurelian Nicolae IFTIMIU, *Patima lăcomiei de averi...*, p. 121.

²³ Aurelian Nicolae IFTIMIU, *Patima lăcomiei de averi...*, pp. 123-124.

și comunități creștine care să-L aibă în centrul vieții și preocupărilor pe Dumnezeu, și să păstreze identitatea creștină și românească în străinătate.

Dar nu este o misiune imposibilă, deoarece mijloacele misionar-pastorale amintite pot fi folosite eficient pentru a-i sluji și ajuta pe enoriași în parohie (departe de familia de acasă și țara natală) și pe calea mântuirii.

Credința în Dumnezeu, dragostea față de semeni și rugăciunea însorită de fapte bune vor da roade și speranțe pentru parohiile din diaspora românească, cu buni credincioși, preocupați de mântuire, familie și de comununa din Sfânta Biserică.

Title: The mission of our Church clergy in relation to Orthodox Romanians' migration

Author: † His Grace EMILIAN (Nică), Bishop of Crișan, Vicar of the Archdiocese of Arad

Abstract: To care for its members living abroad, the Romanian Orthodox Church has established parishes and eparchies, whose clergy selflessly shepherds the Romanians there. Romanians now reside in various countries, and our bishops and priests have set up parishes where they conduct pastoral, missionary, cultural, educational, social and charitable activities. This is why the Romanian Patriarchate, through the Holy Synod, has proclaimed the year 2021 as *Solemn Year dedicated to the pastoral care for Romanians abroad*, in order to show appreciation for the efforts of Romanian clergy and laypersons in confessing the Orthodox faith and preserving all aspects of Romanian identity, and to tighten the bonds between the Romanians living in the country and those living abroad.

Keywords: *Orthodox Church, Romanian diaspora, eparchies, hierarchs, priests, mission, migrants*

Summary: During history people migrated from an area to another, from a country to another, due to diverse motifs and on diverse purposes. The migration of the Orthodox Romanians started after the year 1990 and it has increased especially after Romania has entered the European Union (2007), so that, according to the statistics, there are five millions Romanians in diaspora.

The Orthodox Church's care for the believers who left Romania it has been concretized in organizing parishes and eparchies, with shepherds who are serving the Romanians who has settled down abroad, with a great spirit of sacrifice.

The Romanians rooted themselves in diverse countries, and the bishops and the priests organized parishes where are being developed pastoral-missionary, cultural-educational, and social-philanthropic activities.

Consequently, the Romanian Patriarchy through the Holy Synod it has proclaimed the year 2021 as "*The Homage Year of the Pastoration of the Romanian from outside Romania*", as sign of appreciation of the Romanian's efforts (clerics and laymen) for confessing the Orthodox faith and for preserving their Romanian identity in all of its dimensions, and also for stimulating the connections between the Romanians from home and the ones who left for living abroad.

Our Church's servants haven't an easy mission. The hierarchs and the priests from abroad they apply missionary means adequate to a pastoration aiming the Romanians coming from diverse provinces of Romania and who live and work in diverse social environments.

The Romanians from diaspora they have also other expectations from the priests, and the shepherd must correspond to some complex requests from the believers. The communication means are very useful to the priest for an efficient mission and they are very useful to the believers too.

Thus, we aim to develop this theme, having the experience of serving the Romanian parochial communities from other countries, formulating, in the same time, pastoral-missionary strategies which to be practical and bringing good results.